

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

26. června 2018*

„Řízení o předběžné otázce – Směrnice 79/7/EHS – Rovné zacházení s muži a ženami v oblasti sociálního zabezpečení – Vnitrostátní systém státních důchodů – Podmínky uznání změny pohlaví – Vnitrostátní právní úprava podmiňující takové uznání zrušením manželství uzavřeného před touto změnou pohlaví – Nepřiznání státního starobního důchodu osobě se změněným pohlavím, která dovršila věk pro odchod do důchodu osob jejího nového pohlaví – Přímá diskriminace na základě pohlaví“

Ve věci C-451/16,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Supreme Court of the United Kingdom (Nejvyšší soud Spojeného království) ze dne 10. srpna 2016, došlým Soudnímu dvoru dne 12. srpna 2016, v řízení

MB

proti

Secretary of State for Work and Pensions,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení M.K. Lenaerts, předseda, M.A. Tizzano, místopředseda, M. Ilešič, T. von Danwitz (zpravodajové), A. Rosas a J. Malenovský, předsedové senátů, E. Juhász, A. Borg Barthet, M. Berger, C. Lycourgos a J. Vilaras, soudci,

generální advokát: M. Bobek,

vedoucí soudní kanceláře: L. Hewlett, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 26. září 2017,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za MB C. Stothersem a J. Mulryne, solicitors, jakož i K. Brethertonem a D. Pannickem, QC,
- za vládu Spojeného království C. Crane a S. Brandonem, jako zmocněnci, ve spolupráci s B. Laskem, barrister, a J. Copelem, QC,
- za Evropskou komisi C. Valero a J. Tomkinem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 5. prosince 2017,

* Jednací jazyk: angličtina.

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení (Úř. věst. 1979, L 6, s. 24; Zvl. vyd. 05/01, s. 215).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi MB a Secretary of State for Work and Pensions (státní tajemník pověřený oblastí práce a důchodů, Spojené království) ve věci nepřiznání státního starobního důchodu po dosažení zákonného věku pro odchod do důchodu osob pohlaví, které prvně uvedená osoba nabyla po jeho změně.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 V souladu se svým čl. 3 odst. 1 písm. a) třetí odrážkou se směrnice 79/7 vztahuje na právní úpravu zajišťující ochranu zejména pro případ stáří.
- 4 Článek 4 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Zásada rovného zacházení znamená vyloučení jakékoli diskriminace na základě pohlaví buď přímo, nebo nepřímo, například s ohledem na manželský nebo rodinný stav, zejména pokud jde o:

– oblast působnosti systémů a podmínky přístupu k nim,

[...]“

- 5 Článek 7 odst. 1 písm. a) uvedené směrnice stanoví:

„Tato směrnice se nedotýká práva členských států vyloučit z její oblasti působnosti

a) stanovení důchodového věku pro účely poskytování starobních důchodů a důsledků, které z toho mohou vyplývat pro jiné dávky“.

- 6 Článek 2 odst. 1 písm. a) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2006, L 204, s. 23) stanoví:

„Pro účely této směrnice se:

a) „přímou diskriminací“ rozumí, pokud se s jednou osobou zachází méně příznivě z důvodu jejího pohlaví, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci“.

Právo Spojeného království

- 7 Podle článku 44 Social Security Contributions and Benefits Act 1992 (zákon o příspěvcích a dávkách sociálního zabezpečení z roku 1992) ve spojení s článkem 122 téhož zákona a s přílohou 4 odst. 1 Pensions Act 1995 (důchodový zákon z roku 1995) ženě narozené před 6. dubnem 1950 vzniká nárok na státní starobní důchod „kategorie A“ dosažením věku 60 let, zatímco muži narozenému před 6. prosincem 1953 vznikne nárok až dosažením věku 65 let.
- 8 Článek 1 Gender Recognition Act 2004 (zákon z roku 2004 o uznání pohlaví, dále jen „GRA“) ve znění použitelném na spor v původním řízení stanovoval, že každý může požádat Gender Recognition Panel (výbor pro uznávání pohlaví, dále jen „GRP“) o konečné osvědčení o uznání, potvrzující změnu pohlaví na základě toho, že žije jako osoba druhého pohlaví. Pohlavím žadatele, jehož se takové osvědčení o uznání týká, je podle uvedeného ustanovení nové pohlaví.
- 9 Článek 2 odst. 1 uvedeného zákona stanovoval, že GRP je povinen osvědčení o uznání vydat, pokud žadatel:
 - „a) je nebo byl postižen pohlavní dysforií;
 - b) žil [jako osoba nového pohlaví] nejméně po dobu dvou let před podáním žádosti;
 - c) vyjadřuje úmysl žít [jako osoba nového pohlaví] až do konce svého života; a
 - d) splňuje požadavky v oblasti dokazování podle článku 3 [GRA].“
- 10 Pro účely získání osvědčení je žadatel podle článku 3 uvedeného zákona, nadepsaného „Důkazy“, povinen předložit lékařskou zprávu vypracovanou dvěma lékaři nebo lékařem a psychologem.
- 11 Článek 4 GRA, nadepsaný „Schválené žádosti“, ve svém odstavci 2 stanovoval, že žadatelé, kteří nejsou sezdaní, mají nárok na vydání konečného osvědčení o uznání, zatímco podle odstavce 3 daného článku mohou sezdaní žadatelé získat pouze prozatímní osvědčení o uznání.
- 12 Článek 9 odst. 1 uvedeného zákona stanovoval, že vydání konečného osvědčení o uznání představuje plné uznání nového pohlaví žadatele, a to ve všech ohledech. Podle přílohy 5 odst. 7 uvedeného zákona, který upravoval konkrétně účinky konečného osvědčení o uznání na nárok na státní starobní důchod, vydání takového osvědčení mělo za následek, že jakákoli otázka týkající se nároku dotčeného na státní starobní důchod měla být posuzována, jako by tento odjakživa žil jako osoba svého nového pohlaví.
- 13 Prozatímní osvědčení o uznání opravňovalo sezdaného žadatele k dosažení zrušení manželství soudem. Podle čl. 5 odst. 1 GRA byl soud, který rozhodl o zrušení manželství, následně povinen vydat konečné osvědčení o uznání.
- 14 Článek 11 písm. c) Matrimonial Causes Act 1973 (zákon o manželských záležitostech z roku 1973) ve znění použitelném v době rozhodné z hlediska skutečností v původním řízení stanovoval, že manželský svazek může právoplatně existovat pouze mezi mužem a ženou.
- 15 Marriage (Same Sex Couples) Act 2013 (zákon o manželství osob stejného pohlaví z roku 2013), který nabyl účinnosti dne 10. prosince 2014, umožňuje sňatky osobám stejného pohlaví. Příloha č. 5 změnila článek 4 GRA v tom smyslu, že GRP je povinen vydat konečné osvědčení o uznání, pokud s tím manžel/ka žadatele souhlasí. Zákon o manželství osob stejného pohlaví z roku 2013 se však na spor v původním řízení nepoužije.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

- 16 MB se narodila jako osoba mužského pohlaví v roce 1948 a v průběhu roku 1974 vstoupila do manželství. Tato osoba začala žít v roce 1991 jako žena a v roce 1995 podstoupila chirurgickou změnu pohlaví.
- 17 Nemá však k dispozici konečné osvědčení o uznání změny pohlaví, pro jehož vydání je podle vnitrostátní právní úpravy dotčené ve věci v původním řízení vyžadováno zrušení manželství. S manželkou by si totiž přály setrvat z náboženských důvodů v manželském svazku.
- 18 V průběhu roku 2008 dovršila MB věk 60 let, tj. věk, ve kterém lze ženám narozeným před 6. dubnem 1950 podle vnitrostátního práva přiznat státní starobní důchod „kategorie A“, a na základě příspěvků odvedených v průběhu své pracovní činnosti do systému státního důchodového pojištění podala žádost o přiznání tohoto důchodu počínaje daným okamžikem.
- 19 Její žádost byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 2. září 2008 s odůvodněním, že při neexistenci konečného osvědčení o uznání změny pohlaví nelze MB pro účely stanovení zákonného věku pro odchod do důchodu považovat za ženu.
- 20 Opravné prostředky podané MB proti uvedenému rozhodnutí byly zamítnuty First-tier Tribunal (soud prvního stupně), Upper Tribunal (vrchní soud) i Court of Appeal (odvolací soud, vše Spojené království).
- 21 MB podala kasační opravný prostředek k Supreme Court of the United Kingdom (Nejvyšší soud Spojeného království) z důvodu, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení představuje diskriminaci na základě pohlaví, zakázanou čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7.
- 22 Podle informací uvedených v předkládacím rozhodnutí MB splňuje fyzická, sociální i psychologická kritéria stanovená vnitrostátní právní úpravou v oblasti občanskoprávního stavu dotčenou v původním řízení pro účely právního uznání změny pohlaví. Předkládající soud uvádí, že v době rozhodné z hlediska sporu v původním řízení však vnitrostátní právní úprava podmiňovala toto uznání, jakož i vydání osvědčení uvedeného v bodě 17 tohoto rozsudku zrušením manželství uzavřeného před takovou změnou. Toto zrušení bylo, stále podle uvedeného soudu, vyžadováno i pro účely přístupu osoby, která změnila pohlaví, tak jako MB, k uvedenému starobnímu důchodu počínaje zákonným věkem pro odchod do důchodu osob pohlaví nabytého takovou osobou.
- 23 Před předkládajícím soudem státní tajemník pověřený oblastí práce a důchodů tvrdil, že podle judikatury Soudního dvora vzešlé z rozsudků ze dne 7. ledna 2004, K. B. (C-117/01, EU:C:2004:7, bod 35), a ze dne 27. dubna 2006, Richards (C-423/04, EU:C:2006:256, bod 21), je věcí členských států, aby stanovily podmínky právního uznávání změny pohlaví. Tvrdil, že tyto podmínky se nemohou omezovat na sociální, fyzická, psychologická kritéria, ale mohou zahrnovat také kritéria týkající se manželského stavu.
- 24 V této souvislosti tento státní tajemník uvedl, že Evropský soud pro lidská práva uznal, že členské státy mohou podrobit uznání změny pohlaví podmínce týkající se zrušení manželství dané osoby (rozsudek ESLP ze dne 16. července 2014, Hämäläinen v. Finsko, CE:ECHR:2014:0716JUD 003735909). Tvrdil, že Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsaná v Římě dne 4. listopadu 1950, sice státům, které jsou jejími stranami, ukládá uznávat pohlaví osob, které změnilo pohlaví, avšak tato úmluva nevyžaduje, aby umožňovaly manželství osob stejného pohlaví. Cíl spočívající v zachování tradičního pojetí manželství jako svazku mezi mužem a ženou totiž může odůvodnit podmínění uznání změny pohlaví takovou podmínkou.

25 Za těchto okolností se Supreme Court of the United Kingdom (Nejvyšší soud Spojeného království) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Brání směrnice 79/7 zavedení požadavku ve vnitrostátním právu, podle něhož kromě splnění fyzických, sociálních a psychologických kritérií pro uznání změny pohlaví osoba, která změnila pohlaví, nesmí být sezdaná, k tomu, aby jí vznikl nárok na státní důchod?“

K předběžné otázce

- 26 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda směrnice 79/7, zejména její čl. 4 odst. 1 první odrážka ve spojení s čl. 3 odst. 1 písm. a) třetí odrážkou a čl. 7 odst. 1 písm. a), musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která vyžaduje, aby osoby, které změnilly pohlaví, vedle splnění kritérií fyzické, sociální a psychologické povahy splňovaly pro získání nároku na státní starobní důchod v okamžiku dosažení zákonného věku pro odchod do důchodu osob nově získaného pohlaví rovněž podmínku, že nejsou sezdaný s osobou pohlaví, které nabyly v důsledku této změny.
- 27 Úvodem je třeba podotknout, že věc v původním řízení, a otázka položená Soudnímu dvoru se týká výlučně podmínek pro přiznání státního starobního důchodu dotčeného ve věci v původním řízení. Soudní dvůr se tedy nemá zabývat otázkou, zda může být obecně právní uznání změny pohlaví podmíněno zrušením manželství uzavřeného před uvedenou změnou.
- 28 Vláda Spojeného království tvrdí, že právní uznání změny pohlaví a manželství jsou záležitosti spadající do pravomoci členských států v oblasti občanskoprávního stavu. Při výkonu této pravomoci tedy členské státy neumožňující manželství osob stejného pohlaví mohou podmínit přiznání státního starobního důchodu zrušením dosavadního manželství mezi takovými osobami.
- 29 V tomto ohledu je třeba připomenout, že i když unijní právo nezasahuje do pravomoci členských států v oblasti občanskoprávního stavu osob a právního uznávání změny pohlaví, tyto státy musí nicméně při výkonu uvedené pravomoci dodržovat unijní právo, zejména pak ustanovení týkající se zásady nediskriminace (v tomto smyslu viz zejména rozsudky ze dne 27. dubna 2006, Richards, C-423/04, EU:C:2006:256, body 21 až 24; ze dne 1. dubna 2008, Maruko, C-267/06, EU:C:2008:179, bod 59, jakož i ze dne 5. června 2018, Coman a další, C-673/16, EU:C:2018:385, body 37 a 38, jakož i citovaná judikatura).
- 30 Z judikatury Soudního dvora v této souvislosti zejména vyplývá, že vnitrostátní právní úprava podrobnější pobírání důchodových dávek podmíněná týkající se občanskoprávního stavu není vyňata z nutnosti dodržovat zásadu zákazu diskriminace na základě pohlaví v oblasti odměňování pracovníků, zakotvenou v článku 157 SFEU (v tomto smyslu viz, pokud jde o článek 141 ES, rozsudek ze dne 7. ledna 2004, K. B., C-117/01, EU:C:2004:7, body 34 až 36).
- 31 Z toho vyplývá, že čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7, který provádí zásadu zákazu diskriminace na základě pohlaví v oblasti sociálního zabezpečení, musí být členskými státy při výkonu jejich pravomoci v oblasti občanskoprávního stavu dodržován.
- 32 Článek 4 odst. 1 první odrážka uvedené směrnice ve spojení s jejím čl. 3 odst. 1 písm. a) třetí odrážkou konkrétně zakazuje jakoukoli diskriminaci na základě pohlaví, pokud jde mj. o podmínky přístupu k zákonným systémům zajišťujícím ochranu pro případ stáří.
- 33 Mezi účastníky řízení v původní věci není sporu o tom, že dotčený systém státního starobního důchodu patří mezi tyto systémy.

- 34 Jak plyne z čl. 2 odst. 1 písm. a) směrnice 2006/54, diskriminací přímo založenou na pohlaví je situace, v níž je s osobou z důvodu jejího pohlaví zacházeno méně příznivě, než se zachází nebo zacházelo nebo by se zacházelo s jinou osobou ve srovnatelné situaci. Tento pojem je třeba v kontextu směrnice 79/7 chápat stejně.
- 35 Podle ustálené judikatury Soudního dvora se posledně uvedená směrnice vzhledem ke svému cíli a povaze práv, která chrání, použije rovněž na diskriminaci, která má svůj původ ve změně pohlaví dotyčné osoby (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2006, Richards, C-423/04, EU:C:2006:256, body 23 a 24, jakož i citovaná judikatura). V tomto ohledu, i když, jak bylo připomenuto v bodě 29 tohoto rozsudku, je věcí členských států, aby stanovily podmínky právního uznávání změny pohlaví, je nutno konstatovat, že pro účely uplatňování směrnice 79/7 musí být na osoby, které žily po značnou dobu jako osoby jiného pohlaví než s jakým se narodily, a které se podrobily chirurgické změně pohlaví, nahlíženo tak, že si změnilly pohlaví.
- 36 V projednávaném případě vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení podmiňuje přístup osoby, která změnila pohlaví, ke státnímu starobnímu důchodu v okamžiku dosažení zákonného věku pro odchod do důchodu osob pohlaví, které nabyla, zrušením manželství případně uzavřeného před touto změnou. Podle informací uvedených ve spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, se tato podmínka zrušení manželství naproti tomu nevztahuje na osoby, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané, jež tak mohou uvedeného starobního důchodu využít v okamžiku dosažení věku pro odchod do důchodu osob tohoto pohlaví, bez ohledu na svůj manželský stav.
- 37 Jeví se tedy, že daná vnitrostátní právní úprava zachází méně příznivě s osobami, které změnilly pohlaví poté, co uzavřely manželství, nežli s osobami, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané.
- 38 Takové méně příznivé zacházení je založeno na pohlaví a je způsobilé zakládat přímou diskriminaci ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7.
- 39 Je však ještě třeba ověřit, zda situace osob, které změnilly pohlaví poté, co uzavřely manželství, a situace osob, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané, jsou srovnatelné.
- 40 Vláda Spojeného království má za to, že tyto situace nejsou srovnatelné, jelikož manželský stav dotčených osob je jiný. Osoby, které změnilly pohlaví poté, co uzavřely manželství, jsou totiž najednou sezdaný s osobou pohlaví, které nabyly, což naopak není případ osob, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané s osobou druhého pohlaví. Vzhledem k účelu podmínky zrušení manželství dotčené ve věci v původním řízení, jež má zabránit existenci sňatků osob stejného pohlaví, takový rozdíl podle uvedené vlády znamená, že situace těchto osob nejsou srovnatelné.
- 41 V tomto ohledu je třeba připomenout, že požadavek týkající se srovnatelné povahy situací nevyžaduje, aby situace byly totožné, ale pouze aby byly srovnatelné (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. května 2011, Römer, C-147/08, EU:C:2011:286, bod 42, a ze dne 19. července 2017, Abercrombie & Fitch Italia, C-143/16, EU:C:2017:566, bod 25 a citovaná judikatura).
- 42 Posouzení srovnatelnosti těchto situací musí být provedeno nikoli globálním a abstraktním způsobem, ale způsobem specifickým a konkrétním s ohledem na veškeré prvky, které je charakterizují, zejména ve světle předmětu a cíle vnitrostátní právní úpravy, která dotčené rozlišování zavádí, jakož i případné zásad a cílů oblasti, do níž tato vnitrostátní právní úprava spadá (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 16. prosince 2008, Arcelor Atlantique et Lorraine a další, C-127/07, EU:C:2008:728, body 25 a 26; ze dne 16. července 2015, ČEZ Razpredelenie Bulgaria, C-83/14, EU:C:2015:480, body 89 a 90, a ze dne 9. března 2017, Milkova, C-406/15, EU:C:2017:198, body 56 a 57, jakož i citovaná judikatura).

- 43 V projednávané věci z informací uvedených v předkládacím rozhodnutí vyplývá, že vnitrostátní právní úprava dotčená v původním řízení má za cíl vyplácení státního starobního důchodu „kategorie A“, na který mají nárok osoby, které dosáhly zákonného věku pro odchod do důchodu. Účastníci původního řízení na jednání před Soudním dvorem upřesnili, že vnitrostátní právo přiznává takový starobní důchod každému, kdo dosáhl uvedeného věku a dostatečným způsobem přispíval do veřejného důchodového systému Spojeného království. Jeví se tak, že zákonný systém státního starobního důchodu dotčený ve věci v původním řízení zajišťuje ochranu pro případ stárí tím, že dotčené osobě poskytuje individuální nárok na starobní důchod nabytý v závislosti na příspěvcích, které odvedla během své pracovní kariéry, a to bez ohledu na její manželský stav.
- 44 Vzhledem k cíli a podmínkám přiznání uvedeného starobního důchodu, jak byly uvedeny v předchozím bodě, jsou proto situace osob, které změnilly pohlaví poté, co uzavřely manželství, a situace osob, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané, srovnatelné.
- 45 Jak podotkl generální advokát v bodě 43 svého stanoviska, argumentace vlády Spojeného království zdůrazňující rozdíly v manželském stavu těchto osob z nich činí rozhodující prvek srovnatelnosti dotčených situací, přestože manželský stav jako takový není, jak bylo zdůrazněno v bodě 43 tohoto rozsudku, pro účely přiznání státního starobního důchodu dotčeného v původním řízení relevantní.
- 46 Mimoto cíl požadavku zrušení manželství uplatňovaný uvedenou vládou, tedy zabránění manželství osob stejného pohlaví, nijak nesouvisí se systémem uvedeného starobního důchodu. V důsledku toho nemá tento cíl s ohledem na cíl a podmínky přiznání uvedeného starobního důchodu, jak byly upřesněny v bodě 43 tohoto rozsudku, vliv na srovnatelnost situace osob, které změnilly pohlaví poté, co uzavřely manželství, a situace osob, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané.
- 47 Tento výklad nemůže být vyvrácen judikaturou Evropského soudu pro lidská práva, na niž se vláda Spojeného království dále odvolává za účelem zpochybnění srovnatelnosti situace těchto osob. Jak totiž uvedl generální advokát v bodě 44 svého stanoviska, v rozsudku ze dne 16. července 2014, *Hämäläinen v. Finsko* (CE:ECHR:2014:0716JUD 003735909, body 111 a 112), Evropský soud pro lidská práva posuzoval možnou srovnatelnost situace osoby, která se podrobila chirurgické změně pohlaví po uzavření manželství, a situace sezdané osoby, která pohlaví nezměnila, s ohledem na předmět dotčených vnitrostátních právních předpisů, které se týkaly právního uznávání změny pohlaví v oblasti občanskoprávního stavu. Naproti tomu, jak bylo zdůrazněno v bodě 27 tohoto rozsudku, v rámci projednávané věci se jedná o srovnatelnost situací dotčených osob s ohledem na právní úpravu, jejímž předmětem je konkrétně přístup ke státnímu starobnímu důchodu.
- 48 Je tedy třeba konstatovat, že vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení vyhrazuje méně příznivé zacházení přímo založené na pohlaví osobám, které změnilly pohlaví poté, co uzavřely manželství, nežli osobám, které mají stále stejné pohlaví jako při narození a jsou sezdané, přestože se tyto osoby nacházejí ve srovnatelné situaci.
- 49 Vláda Spojeného království nicméně tvrdí, že cíl spočívající v zamezení existence manželství mezi osobami stejného pohlaví mohl odůvodnit možnost uplatňovat podmínku zrušení dříve uzavřeného manželství pouze na osoby, které změnilly pohlaví, pokud vnitrostátní právo v době rozhodné z hlediska skutečností v původním řízení neumožňovalo manželství osob stejného pohlaví.
- 50 Nicméně z judikatury Soudního dvora vyplývá, že výjimku ze zákazu jakékoli přímé diskriminace na základě pohlaví uvedeného v čl. 4 odst. 1 směrnice 79/7 je možné využít pouze v případech taxativně vyjmenovaných v ustanoveních uvedené směrnice (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 21. července 2005, *Vergani*, C-207/04, EU:C:2005:495, body 34 a 35, jakož i ze dne 3. září 2014, *X*, C-318/13, EU:C:2014:2133, body 34 a 35). Cíl uplatňovaný vládou Spojeného království přitom neodpovídá žádnému z výjimek povolených uvedenou směrnicí.

- 51 Pokud jde konkrétněji o výjimku stanovenou v čl. 7 odst. 1 písm. a) uvedené směrnice, Soudní dvůr již rozhodl, že členským státům neumožňuje zacházet s osobou, která změnila pohlaví poté, co uzavřela manželství, a s osobou, která má stále stejné pohlaví jako při narození a je sezdaná, odlišně, co se týče věku podmiňujícího přístup ke státnímu starobnímu důchodu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. dubna 2006, Richards, C-423/04, EU:C:2006:256, body 37 a 38).
- 52 Vnitrostátní právní úprava dotčená ve věci v původním řízení tudíž představuje přímou diskriminaci na základě pohlaví, a je proto směrnicí 79/7 zakázána.
- 53 Vzhledem ke všem výše uvedeným úvahám je třeba na položenou otázku odpovědět tak, že směrnice 79/7, zejména její čl. 4 odst. 1 první odrážka ve spojení s čl. 3 odst. 1 písm. a) třetí odrážkou a čl. 7 odst. 1 písm. a), musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která vyžaduje, aby osoby, které změnilly pohlaví, vedle splnění kritérií fyzické, sociální a psychologické povahy splňovaly pro získání nároku na státní starobní důchod v okamžiku dosažení zákonného věku pro odchod do důchodu osob nově získaného pohlaví rovněž podmínku, že nejsou sezdány s osobou pohlaví, které nabyly v důsledku této změny.

K nákladům řízení

- 54 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

Směrnice Rady 79/7/EHS ze dne 19. prosince 1978 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení, zejména její čl. 4 odst. 1 první odrážka ve spojení s čl. 3 odst. 1 písm. a) třetí odrážkou a čl. 7 odst. 1 písm. a), musí být vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která vyžaduje, aby osoby, které změnilly pohlaví, vedle splnění kritérií fyzické, sociální a psychologické povahy splňovaly pro získání nároku na státní starobní důchod v okamžiku dosažení zákonného věku pro odchod do důchodu osob nově získaného pohlaví rovněž podmínku, že nejsou sezdány s osobou pohlaví, které nabyly v důsledku této změny.

Podpisy.